

Canisterapie v prostředí intenzivní péče

Markéta Hartmanová^{1,2}

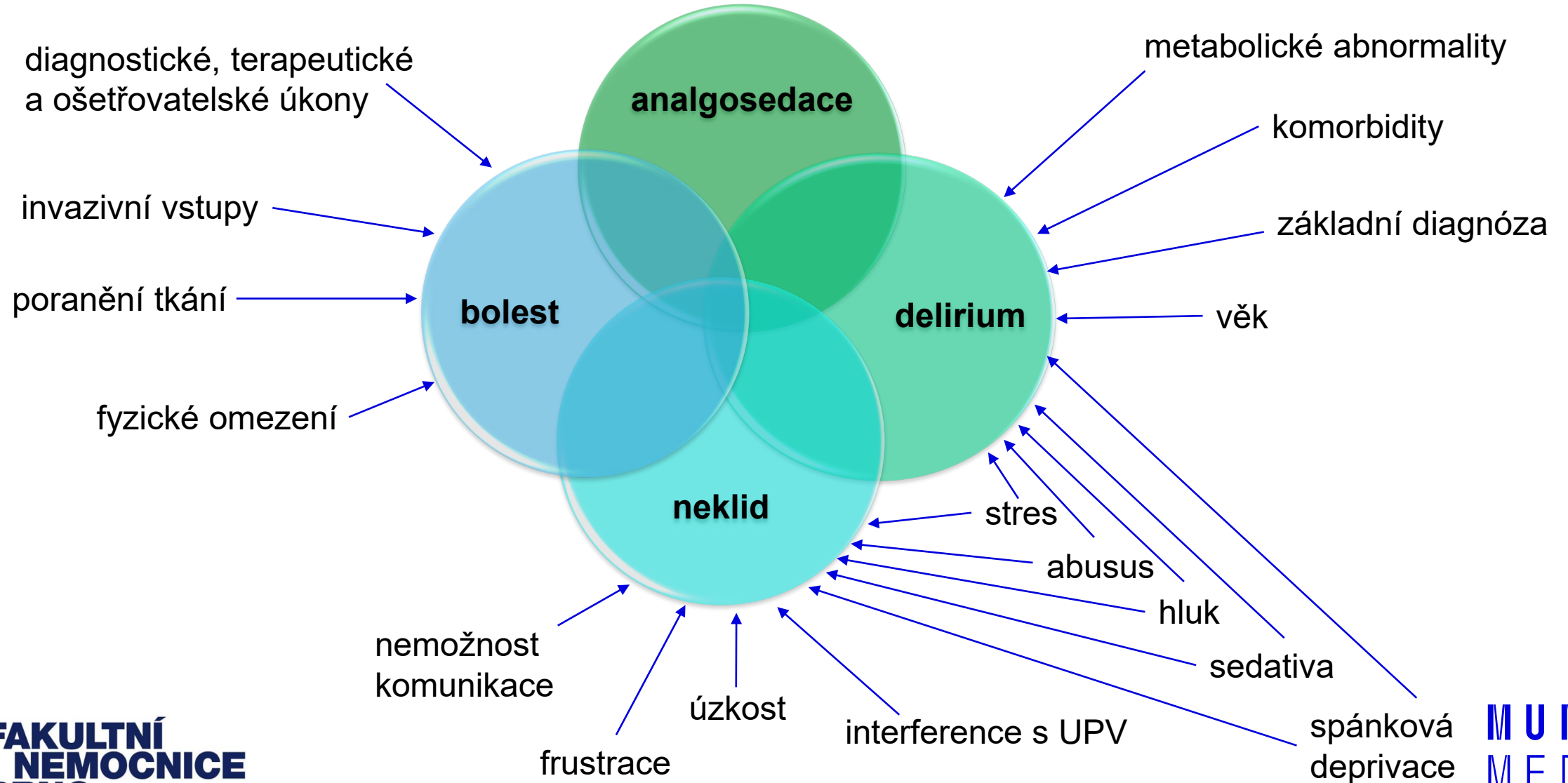
¹ FN Brno, Klinika anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny, Oddělení resuscitační a intenzivní medicíny

² Masarykova univerzita, Lékařská fakulta, Ústav zdravotnických věd

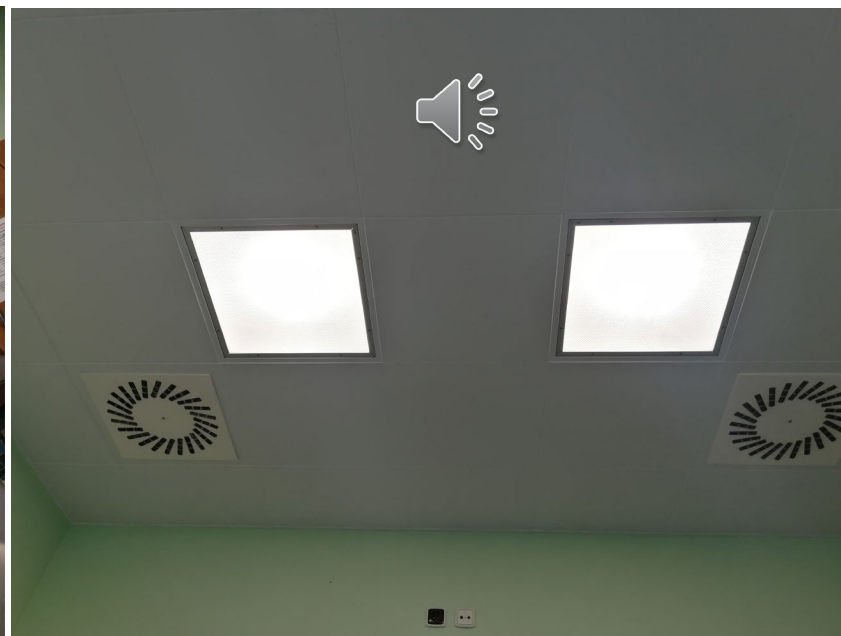
Obsah sdělení

- Obecné informace k benefitům Animal Assisted Interventions (AAI)
- Požadavky na efektivní realizaci AAI (canisterapií)
- Vybrané zkušenosti ze zahraničí
- Osobní profesní zkušenost s canisterapií?

Pacient v IP

Co vidí a slyší pacient v IP?

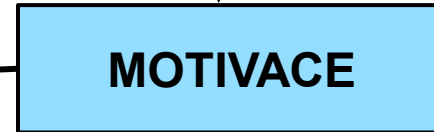
Nedostatek stimulů = riziko negativních projevů = ovlivnění potenciální spolupráce

Pacient v IP a následná kvalita života

– mělká analgosedace → klidný a spolupracující pacient →

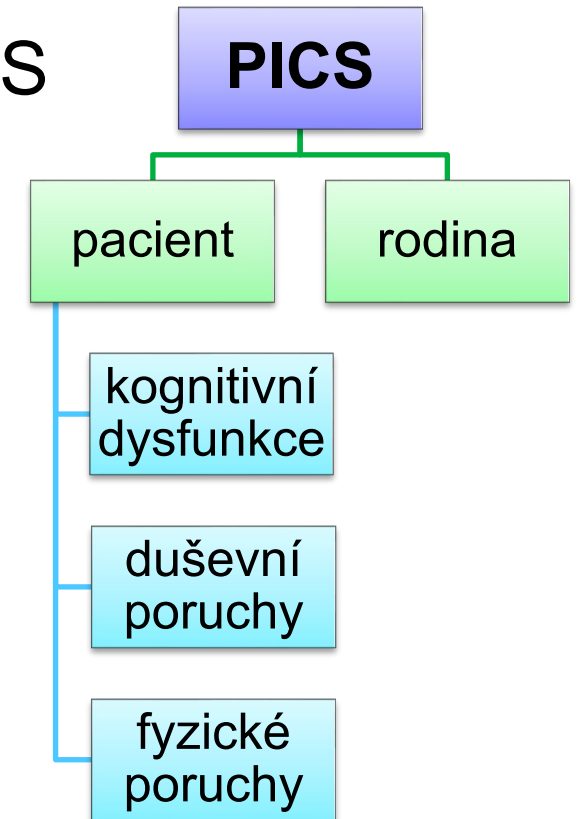
uvědomění si sama sebe → deníky ICU? → ↓PICS

- farmakologické intervence
- nefarmakologické intervence

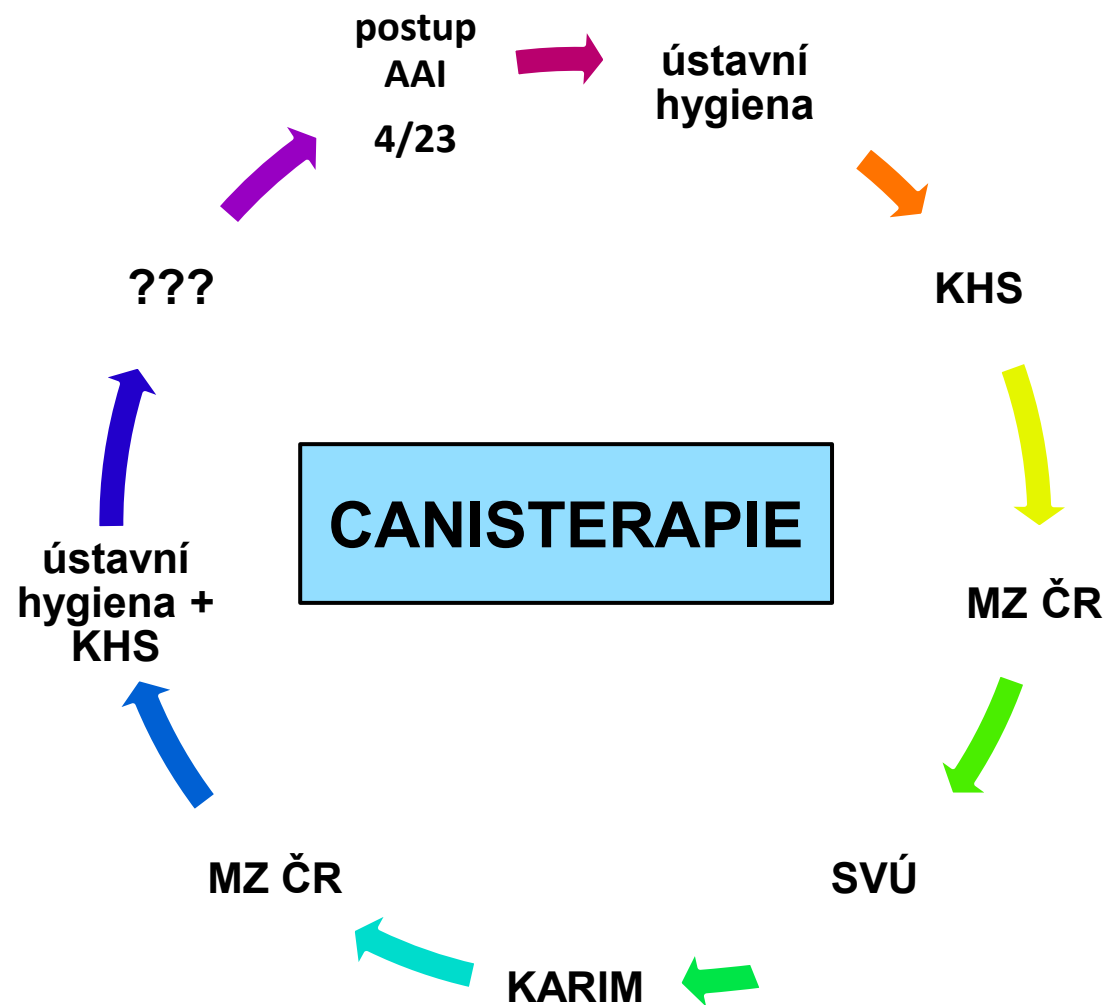
AAI

- Animal Assisted Activities (AAA)
- Animal Assisted Therapy (AAT)
- Animal Assisted Education (AAE)
- Animal Assisted Crisis Response (AACR)

(Hiser et al., 2023, Garrouste-Orgeas et al., 2019, Devlin et al., 2018, Kredentser et al., 2018)

Proces implementace canisterapie na KARIM

Canisterapeutický tým

Zdroj: Mudr. Ondřej Rohleder

Zdroj: Mudr. Ondřej Rohleder

Máme se o co opřít?

- Věstník MZ ČR, Částka 6, 2009
- dobrovolnictví ve zdravotnictví MZ ČR
- HEŘ
- zahraniční doporučení → prostor pro další výzkum na dané téma

Guidance For:

Animal Assisted Intervention (AAI)
in a critical care setting

Cíle AAI

- motivace pacienta
- aktivizace pacienta
- zlepšení spolupráce
- ovlivnění sociální izolace, úzkosti, stresu, neklidu a bolesti pacienta
- zapojení rodiny
- multioborová spolupráce
- vliv na ošetřující personál

Zdroj: Miller, 2020

(Miller, 2020, Dalton, 2020, Intensive care society, 2020 Hetland et al., 2017)

Kontraindikace AAI

- imunosuprese, neutropenie
- zvýšený hygienický režim
- alergie na psí srst
- strach ze psů
- nesouhlas pacienta/rodiny
- agresivní pacient, násilné chování

(Miller, 2020, Intensive care society, 2020)

Zdroj: Miller, 2020

Prevence přenosu infekce - před zahájením AAI

- **očkování** proti **vzteklině**, komplexu infekčních chorob (**parvoviróze**, **psince**, **infekční hepatidě a leptospiróre**), které bude doloženo zápisem v Pasu zvířete v zájmovém chovu nebo Mezinárodním očkovacím průkazem
- po vakcinaci lze psovi umožnit přítomnost na oddělení po uplynutí alespoň 14 dnů.
- ošetření proti **vnějším a vnitřním parazitům** (4x ročně) nebo negativní **parazitární vyšetření trusu** (ne starší tři měsíců)
- po podání lokální léčby proti parazitům nesmí terapeutické zvíře pracoviště navštěvovat po dobu 48 hodin po aplikaci

Prevence infekce - požadavky na psa

- pravidelné vyšetření u veterinárního lékaře
- věková hranice psa nepřesáhne věk 6 let
- pes nesmí být krměn syrovým masem
- pes ani terapeut nesmí vykazovat příznaky onemocnění (respirační, zažívací potíže...)
- pes nesmí mít otevřená poranění
- před a po každé návštěvě je doporučeno psa okoupat

(Miller, 2020, Barker, 2020, Intensive care society, 2020, Hosey, 2018)

Podmínky a průběh terapie

Identifikace vhodného pacienta

Edukace pacienta, rodiny, personálu a
canisterapeutického týmu

Podepsání informovaného souhlasu

Načasování návštěvy

Zhodnocení efektu terapie

Příprava před vlastní intervencí

Pacient

- zdravotní stav
- harmonogram dne
- převaz ran a invazivních vstupů
- poloha pacienta
- kompenzační pomůcky
- příprava prostředí:
 - alarmy
 - dezinfekce u lůžka
 - jídlo

Canisterapeutický tým

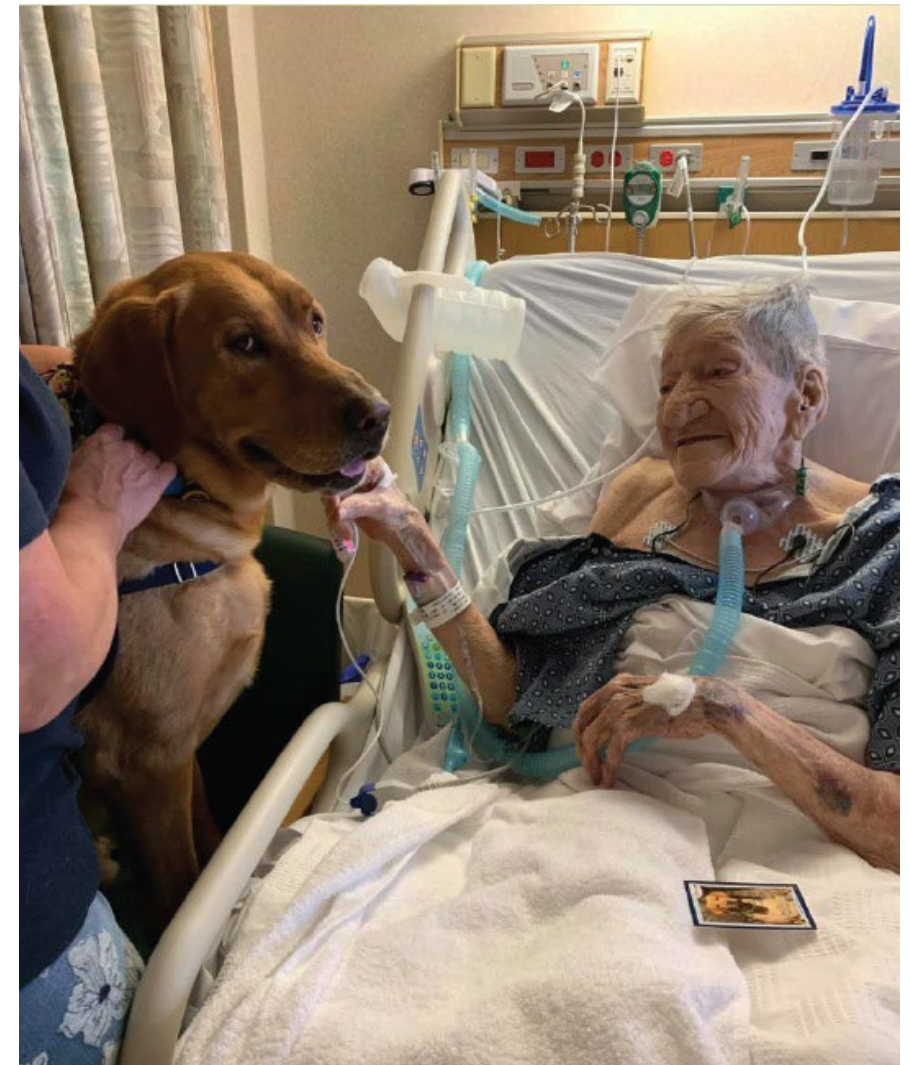
- zdravotní stav
- označení psa a terapeuta
- vodítko
- otření tlapek před vstupem na oddělení
- OOP pro terapeuta
- znalost oddělení
- komunikace s kmenovým týmem
- východ v případě krizové situace

(Barker, 2020, Miller, 2020, Intensive care society, 2020, Heatlend et al., 2017, Hosey et al. 2018)

Průběh terapie

- bezpečná interakce
- neustálá přítomnost zdravotníka a terapeuta
- minimalizace rušivých faktorů
- dostupnost dezinfekce u lůžka
- aktivní x pasivní intervence
- maximální délka terapie je 1 hodina (15-30 minut)

(Barker, 2020, Intensive care society, 2020)

Zdroj: Miller, 2020

Canisterapie na ICU v zahraničí

Zdroj: Hosey et al, 2018

Bohoušek v akci

Zdroj: foto se souhlasem MUDr. Ondřeje Rohledera

Postup po terapii (AAI)

- hygiena rukou s následnou dezinfekcí
- dezinfekce kontaktních ploch
- výměna lůžkovin
- zhodnocení efektu terapie → objektivizace
- záznam do dokumentace pacienta
- naplánování další návštěvy

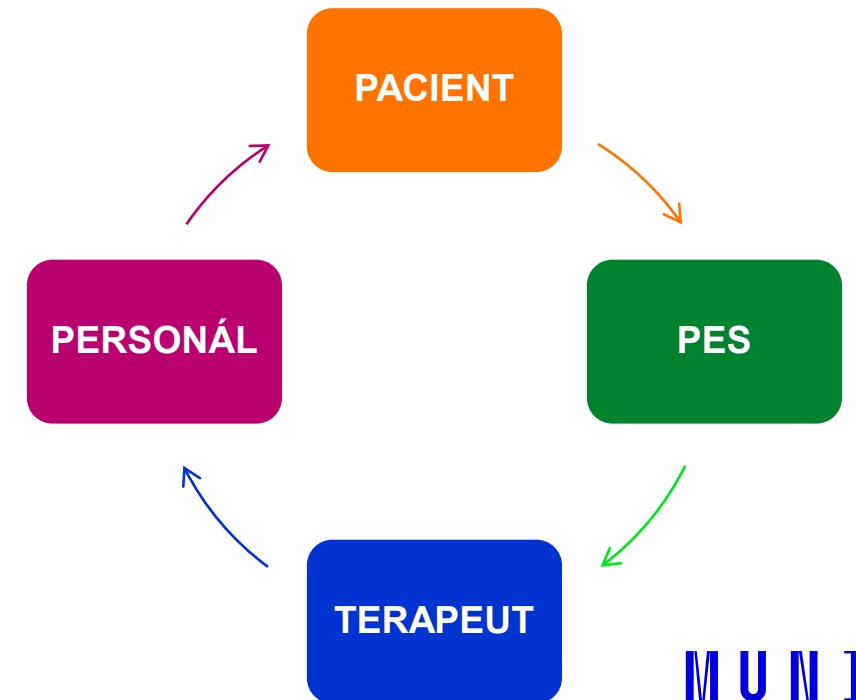
(Miller, 2020, Intensive care society, 2020, Hosey et al., 2018)

Zdroj: foto se souhlasem
Mudr. Ondřeje Rohledera

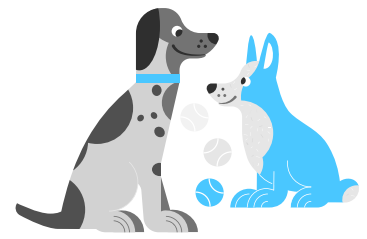
Rizika a nástrahy

- stále nedostatek informací
- riziko infekce a poranění pacienta → dle Barkera (2021) nebyla zjištěna zvýšená míra infekčních komplikací
- riziko infekce a poranění psa
- riziko poškození nemocničního vybavení

(Barker et al., 2021, Intensive care society, 2020, Hosey et al., 2018)

Zkušenosti ze zahraničí

- pacienti se srdečním selháním byli více motivováni a ušli větší vzdálenost oproti pacientům bez psa (historicky odmítlo chůzi 28 % pacientů oproti 7,2 % pacientů, kteří rehabilitovali za doprovodu psa) (Abate et al., 2011)
- u pacientů (76 pacientů) se srdečním selháním porovnávali vliv AAI a vliv dobrovolníků na pacienty. U skupiny s AAI došlo k:
 - k poklesu systolického arteriálního tlaku v plicnici a tlaku v zaklínění
 - poklesu plazmatické endogenní hladiny adrenalinu
 - ke snížení úzkosti (Cole et al. 2007)
- několik studií prokázalo redukci stresu, úzkosti, zmírnění bolesti, snížení hladiny kortizolu ve slinách a zvýšení aktivity u dětských i dospělých pacientů (Jennings et al., 2021, Branson et al., 2020)

Kazuistika ze zahraničí

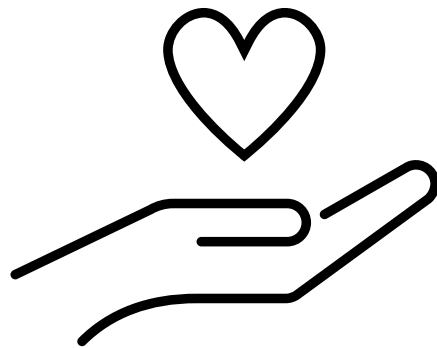

- muž, 76 let
- AIM → bypass
- 14 dní UPV → TCHS → pokračující UPV
- nespolupráce pacienta, projevuje známky frustrace, bouchá do postranic, pasivita během fyzioterapie
- bez pozitivní odezvy na rodinu
- od rodiny zjištěno, že má pacient psa
- za přítomnosti rodiny realizace AAI → po spatření psa se pacient usmívá, snaží se jej pohladit, poprosil o nasazení brýlí, spolupracuje
- opakované návštěvy spojeny s fyzioterapií pacienta – aportování, krmení psa pamlsky...

(Hetland et al., 2017)

AAI a zdravotnický personál

– <https://www.google.com/search?q=Pet+a+Pooch&oq=Pet+a+Pooch&aqs=chrome.0.69i59j0i13i19i512j0i19i22i30l5j69i61.538j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8#fpstate=ive&vld=cid:3c58cd03,vid:QLn2avAUwQQ,st:0>

Závěr

- AAI má řadu benefitů i rizik → doporučené postupy → školený canisterapeutický tým
- nefarmakologická intervence
- identifikace vhodného pacienta a naplánování intervence
- pozitivní dopad na pacienta, rodinu a personál
- multioborová spolupráce

Fantazii se meze nekladou.....

**Vždy je primární bezpečí pacienta,
personálu, prostředí**

Děkuji za pozornost

Zdroje

- Abate SV, Zucconi M, Boxer BA. Impact of canine-assisted ambulation on hospitalized chronic heart failure patients' ambulation outcomes and satisfaction: a pilot study. *J Cardiovasc Nurs*. 2011;26(3):224-230. doi:10.1097/JCN.0b013e3182010bd6
- Barker SB, Gee NR. Canine-Assisted Interventions in Hospitals: Best Practices for Maximizing Human and Canine Safety. *Front Vet Sci*. 2021;8:615730. doi:[10.3389/fvets.2021.615730](https://doi.org/10.3389/fvets.2021.615730)
- Branson S, Boss L, Hamlin S, Padhye NS. Animal-Assisted Activity in Critically Ill Older Adults: A Randomized Pilot and Feasibility Trial. *Biol Res Nurs*. 2020 Jul;22(3):412-417. doi: 10.1177/1099800420920719. Epub 2020 Apr 22. PMID: 32319313.
- Cole KM, Gawlinski A, Steers N, Kotlerman J. Animal-assisted therapy in patients hospitalized with heart failure. *Am J Crit Care*. 2007 Nov;16(6):575-85; quiz 586; discussion 587-8. PMID: 17962502.
- Dalton KR, Waite KB, Ruble K, et al. Risks associated with animal-assisted intervention programs: A literature review. *Complementary Therapies in Clinical Practice*. 2020;39:101145. doi:[10.1016/j.ctcp.2020.101145](https://doi.org/10.1016/j.ctcp.2020.101145)
- Devlin JW, Skrobik Y, Gélinas C, et al. Clinical Practice Guidelines for the Prevention and Management of Pain, Agitation/Sedation, Delirium, Immobility, and Sleep Disruption in Adult Patients in the ICU. *Crit Care Med*. 2018;46(9):e825-e873. doi:10.1097/CCM.0000000000003299
- Fiore M, Cortegiani A, Friolo G, et al. Risks and benefits of animal-assisted interventions for critically ill patients admitted to intensive care units. *J Anesth Analg Crit Care*. 2023;3(1):15. doi:[10.1186/s44158-023-00100-y](https://doi.org/10.1186/s44158-023-00100-y)
- Garrouste-Orgeas M, Flahault C, Vinatier I, et al. Effect of an ICU Diary on Posttraumatic Stress Disorder Symptoms Among Patients Receiving Mechanical Ventilation: A Randomized Clinical Trial. *JAMA*. 2019;322(3):229. doi:[10.1001/jama.2019.9058](https://doi.org/10.1001/jama.2019.9058)

Zdroje

- Hetland B, Bailey T, Prince-Paul M. Animal Assisted Interactions to Alleviate Psychological Symptoms in Patients on Mechanical Ventilation. *J Hosp Palliat Nurs*. 2017;19(6):516-523.1.1.
- Hiser SL, Fatima A, Ali M, Needham DM. Post-intensive care syndrome (PICS): recent updates. *J intensive care*. 2023;11(1):23. doi:[10.1186/s40560-023-00670-7](https://doi.org/10.1186/s40560-023-00670-7)
- Hosey MM, Jaskulski J, Wegener ST, Chlan LL, Needham DM. Animal-assisted intervention in the ICU: a tool for humanization. *Crit Care*. 2018;22(1):22, s13054-018-1946-1948. doi:[10.1186/s13054-018-1946-8](https://doi.org/10.1186/s13054-018-1946-8)
- Intensive care society. Guidance For: Animal Assisted Intervention (AAI) in a critical care setting, 2020. Accessed September 15, 2023. [Intensive Care Society | Animal assisted intervention \(ics.ac.uk\)](https://www.ics.ac.uk/)
- Jennings ML, Granger DA, Bryce CI, Twitchell D, Yeakel K, Teaforde PA. Effect of animal assisted interactions on activity and stress response in children in acute care settings. *Compr Psychoneuroendocrinol*. 2021 Jul 31;8:100076. doi:10.1016/j.cpnec.2021.100076. PMID: 35757663; PMCID: PMC9216416.
- Kredentser MS, Blouw M, Marten N, et al. Preventing Posttraumatic Stress in ICU Survivors: A Single-Center Pilot Randomized Controlled Trial of ICU Diaries and Psychoeducation*. *Critical Care Medicine*. 2018;46(12):1914-1922. doi:[10.1097/CCM.0000000000003367](https://doi.org/10.1097/CCM.0000000000003367)
- Miller J. Animal-assisted interventions: Impact on patient outcomes and satisfaction. *Nursing Management*. 2020;51(4):16-23. doi:[10.1097/01.NUMA.0000657240.17744.1b](https://doi.org/10.1097/01.NUMA.0000657240.17744.1b)